



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 566/2013-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť M. K., R., zastúpeného JUDr. Jaroslavom Čiernym, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. K. na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá uhradiť trovy konania v sume 492,26 € (slovom štyristodevät'desiatdva eur a dvadsaťšesť centov) na účet právneho zástupcu JUDr. Jaroslava Čierneho, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 492,26 € (slovom štyristodevät'desiatdva eur a dvadsaťšesť centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2012 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011.

2. *Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza: „Predkladám sťažnosť, ktorou namietam porušenie mojich základných práv a slobôd zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1, čl. 13 v trestnom súdnom konaní a moja sťažnosť*

smeruje proti Uzneseniu NS SR sp. zn. 5 Ndt 15/2011 zo dňa 20. 10. 2011 v konaní, v ktorom som sa domáhal môjho práva na opätovné prejednanie veci rozhodnutej v mojej neprítomnosti...

2. 6. 2005 z ČR som zaslal Odvolanie proti rozsudku KS v Žiline zo dňa 4. 3. 2002 sp. zn. 4 T 5/00 v ktorom som sa domáhal opätovného prejedania mojej veci v mojej prítomnosti, čo bolo v tom čase moje právo vyplývajúce z vyššie uvedenej judikatúry ESLP vec Poitrimol. Na odvolanie som čakal odpoveď 6 rokov! Sp. zn. 4 To 59/2005 doručené 10. 10. 2011.

V CZ som žiadal o prístup k Zbierke zákonov SR čo mi nebolo umožnené a bol som bez prístupu k zbierke, bez pomoci obhajcu, bez rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku (poučenia o ďalších možných opr. prostriedkoch).

1. 1. 2006 – SR zákonom č. 301/2005 Z. z. v § 362 bez môjho vedomia (bol som v cudzine bez právnej pomoci a bez prístupu k zbierke Z) ukotvila do Tr. poriadku nástroj - právo požiadať o opätovné prejednanie veci rozhodnutej v neprítomnosti a to v lehote 6 mesiacov od doručenia rozsudku (vedomia o odsúdení).

Nespravodlivo mi týmto nebolo dané právo na opätovné prejednanie veci tým, že od doručenia rozsudku uplynulo 7 mesiacov.

16. 9. 2011 mi iná osoba oznámila, že mám právo na opätovné prejednanie veci rozhodnutej v neprítomnosti a že toto právo mi vyplýva z judikatúry ESLP k čl. 6 ods. 1 Dohovoru vec Poitrimol c Francúzsko a že od 1. 1. 2006 existuje § 362 Tp., ktoré zaručuje každému právo požiadať o opätovné prejednanie veci rozhodnutej v neprítomnosti.

18. 9. 2011 Bezodkladne po odstránení prekážky, ktorá mi bránila využiť moje právo požiadať o opätovné prejednanie veci (neprístupnosť Zbierky bez právnej pomoci – nevedomosť o práve) – požiadal som KS - Žilina o opätovné prejednanie veci a o navrátenie lehoty podľa § 64 ods. 1 Tp., § 362 Tp.) na podanie žiadosti o nové prejednanie veci v mojej prítomnosti (KS - Žilina nerozhodol o žiadostiach)...

20. 10. 2011 NS SR rozhodol uznesením 5 Ndt 15/2011 – nepovolením odvolania proti rozsudku (?) o mojich žiadostiach zo dňa 18. 9. 2011 o navrátenie lehoty, o opätovné prejednanie veci v mojej prítomnosti podaných KS - Žilina.

NS SR rozhodoval o práve, ktorého som sa žiadosťami domáhal (práva na opätovné prejednanie veci) ale rozhodoval o tom, čo som Nežiadal – neodvolával som sa proti rozsudku.

Mám za to, že spôsob (postup) konania o mojich žiadostiach z dní 18. 9. 2011 o navrátenie lehoty a o opätovné prejednanie veci je v rozpore s § 64 ods. 1 Tr. por., § 362 Tr. por. a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že KS - Žilina ani NS SR sa nezaoberal v konaní mojim právom na opätovné prejednanie veci ale zaoberal sa inými právami (úvahami).“

3. Sťažovateľ ďalej uviedol, že došlo k porušeniu jeho práva podľa „čl. 13 Dohovoru – právo na účinný opravný prostriedok - Namietam, že hoci mi dohovor v čase doručenia rozsudku 24. 5. 2005 zaručoval právo na opätovné prejednanie veci v rozpore s tým mi počas mojej väzby v cudzine nedával zákon nástroj na iniciovanie takéhoto postupu v Tr. por. – neexistoval takýto opr. prostriedok hoci iným osobám je poskytnutý v § 362 Tr. por. čl. 6 ods. 1 Dohovoru - právo na opätovné prejednanie veci v mojej prítomnosti

Namietam, že rozhodnutím NS SR 5 Ndt 15/2011 zo dňa 20. 10. 2011 – zamietnutie odvolania proti rozsudku bolo porušené moje právo na opätovné prejednanie veci tým, že v konaniach sa toto moje právo opomína aj po priamom a výslovnom domáhaní sa tohto práva. Rozhodnutie nie je odôvodnené.“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd SR uznesením 5 Ndt 15/2011 zo dňa 20. 10. 2011 porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, garantované čl. 46 ods. 1 ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 13 tohto dohovoru na účinný opravný prostriedok.

2. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o ústavnom súde zrušuje ústavný súd uzn. NS SR 5 Ndt 15/2011 z 20. 10. 2011.

3. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. o ústavnom súde vracia ústavný súd SR vec 5 Ndt 15/2011 Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta zastupujúceho sťažovateľa spolu s režijným paušálom.“

5. Sťažovateľ žiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 566/2013 z 30. októbra 2013 jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovel a za právneho zástupcu mu ustanovil advokáta JUDr. Jaroslava Čierneho, Holubyho 51, Martin.

6. *Ústavnému súdu bolo 27. novembra 2013 v predmetnej veci doručené vyjadrenie sťažovateľa prostredníctvom ustanoveného právneho zástupcu, ktorý k predmetu konania najmä uviedol: „Po porade s mojím ustanoveným právnym zástupcom v predmetnom konaní pred Ústavným súdom SR jeho prostredníctvom dopĺňam svoju sťažnosť proti porušovaniu mojich základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR 5 Ndt 15/2011 zo dňa 20. 10. 2011.*

Najvyšší súd SR týmto uznesením rozhodol, že nepovoľuje navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline 4 T 5/00 zo dňa 4. 3. 2002, hoci mojou žiadosťou z 18. 9. 2011 som žiadal o navrátenie lehoty na opätovné prejednanie svojej veci súdom v mojej prítomnosti podľa ust. § 362 ods. 1 Tr. por., v spojení s ust. § 64 ods. 1 Tr. por. per analógiám, bezprostredne po odstránení prekážky, ktorá mi bránila využiť moje právo o opätovné prejednanie veci vykonanej v mojej neprítomnosti v konaní proti ušlému. Najvyšší súd SR teda svojím uznesením porušujúcim moje základné práva nerozhodoval o obsahu mojej žiadosti, ale o navrátenie lehoty na podanie odvolania, hoci odvolacie konanie už prebehlo, a preto som sa logicky uvedeného ani nedomáhal. Najvyššiemu súdu SR malo byť zrejmé, že žiadam o opätovné prejednanie svojej veci súdom v mojej prítomnosti podľa § 362 ods. 1 Tr. por. aj z tej skutočnosti, že k žiadosti o navrátenie lehoty som pripojil aj žiadosť o opätovné prejednanie veci...“ Sťažovateľ ďalej poukázal na skutočnosti, ktoré sa týkali priebehu prípravného konania, ako aj konania pred súdom prvého stupňa a odvolacieho súdu v jeho trestnej veci.

Podaním doručeným ústavnému súdu 27. decembra 2013 právny zástupca sťažovateľa predložil ústavnému súdu vyčíslenie trov právneho zastúpenia.

7. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 566/2013-37 z 28. januára 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd po prijatí sťažnosti vyzval predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti, ako aj k tomu, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda najvyššieho súdu na výzvu ústavného súdu reagoval podaním z 24. februára 2014 doručeným ústavnému súdu 3. marca 2014, v ktorom uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Ndt 15/2011 konal a rozhodoval o žiadosti odsúdeného M. K. o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2002, sp. zn. 4 T 5/00. Na dôvodoch, pre ktoré sťažovateľovi nebolo navrátenie lehoty povolené, trváme. Proti citovanému rozsudku podala odvolanie obhajkyňa obvineného JUDr. B., na podklade ktorého došlo k zrušeniu napadnutého rozsudku v prospech obvineného K. a k uloženiu trestu odňatia slobody vo výmere 12 a pol roka.

Vo veci konajúci senát však v rozhodnutí upozornil na to, že ďalším postupom Krajského súdu v Žiline týkajúcim sa výkonu tohto trestu odňatia slobody ako aj ďalších trestov odňatia slobody, ktoré boli sťažovateľovi predtým ako aj následne uložené, zrejme došlo k porušeniu § 39 ods. 1 Tr. zák. v neprospech M. K.. Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 3. augusta 2010, sp. zn. Ntc 11/2010 však obvinený odvolanie nepodal, preto prípadná náprava tohto stavu je možná len prostredníctvom dovolania ministra spravodlivosti na základe podnetu.“

Predseda najvyššieho súdu v závere podania uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

9. Sťažovateľ na podanie najvyššieho súdu reagoval vyjadrením doručeným ústavnému súdu 12. marca 2014, v ktorom zopakoval svoju argumentáciu, poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) „vo veci rozsudkov *ESLP Colozza v. Taliansko* (z 12.02.1985), *Krombach v. Francúzsko* (z 13.2.2001), *Somogyi v. Taliansko* (z 18.5.2004)“ a predložil vyčíslenie trov konania.

Sťažovateľ uviedol, že súhlasí s rozhodnutím ústavného súdu bez nariadenia pojednávania.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

14. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

18. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

19. Podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku ak obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba zmešká z dôležitých dôvodov lehotu na podanie opravného prostriedku, povolí jej orgán, ktorému patrí rozhodovať o opravnom prostriedku, navrátenie lehoty...

20. Podľa § 362 Trestného poriadku

(1) Odsúdený v konaní podľa tohto dielu má právo podať návrh na opätovné prejednanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti pre nesplnenie podmienok podľa § 358 ods. 1 do uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o trestnom stíhaní alebo odsúdení, najneskôr však v príslušnej premlčacej dobe ustanovenej v Trestnom zákone.

(2) Ak súd zistí splnenie podmienok podľa odseku 1, zruší skoršie rozhodnutia a pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby; inak návrh zamietne.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť.

21. Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že nepovolil navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 T 5/00 zo 4. marca 2002, avšak toto uznesenie vydal na základe podania sťažovateľa, ktorým inicioval konanie o inom opravnom prostriedku. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa nesprávne kvalifikoval jeho podanie ako odvolanie, nie ako návrh na opätovné prejednanie veci, a teda rozhodol o takom opravnom prostriedku, ktorý sťažovateľ nepodal, a naopak, nerozhodol o jeho návrhu na opätovné prejednanie veci podľa § 362 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré sťažovateľ v skutočnosti podal.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

22. Najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 rozhodol tak, že „... odsúdenému M. K. navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2002, sp. zn. 4 T 5/00, sa nepovoľuje“. V odôvodnení uviedol:

«Odsúdený M. K. podal 18. septembra 2011 žiadosť o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2002, sp. zn. 4 T 5/00. Svoju žiadosť odôvodnil tým, že v tomto prvostupňovom konaní bol odsúdený v neprítomnosti, keďže sa proti nemu viedlo trestné konanie ako proti ušlému. V tomto smere poukazoval na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej „konanie v neprítomnosti nieje nezlučiteľné s Dohovorom, ak obvinený môže neskôr požiadať, aby súd rozhodol znova v jeho prítomnosti o oprávnenosti trestného obvinenia“. Ďalej argumentoval aj tým, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2002, sp. zn. 5To 44/2002, ktorým bola jeho trestná vec právoplatne skončená, neobsahuje poučenie v zmysle čl. 6 Dohovoru o jeho práve požiadať o nové prejednanie veci v jeho prítomnosti. Nakoniec uviedol, že lehota na podanie sťažnosti pre porušenie zákona mu už uplynula a rovnako tak

mu bol zamietnutý návrh na povolenie obnovy konania. Podľa jeho názoru je nespravodlivé, že v jeho konaní mu je neustále odopierané právo na podanie opravného prostriedku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto posudzovanej veci zistil nasledovný stav:

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2002, sp. zn. 4 T 5/00, bol v tom čase obžalovaný M. K. uznaný za vinného z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. c/, ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zák.)...

Keďže v prípade obžalovaného M. K. sa konalo ako proti ušlému podľa § 302 a nasl. Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.), obhajkyňa obžalovaného M. K. JUDr. B. podala proti vyššie uvedenému rozsudku odvolanie čo do výroku o vine a tým aj čo do výroku o treste. Rovnako čo do oslobodzujúceho výroku podal odvolanie v neprospech obžalovaného M. K. aj krajský prokurátor.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade týchto odvolaní meritórne preskúmal napadnutý rozsudok vo všetkých výrokoch, ktoré sa týkali obžalovaného M. K. a na verejnom zasadnutí konanom 26. septembra 2002 podľa § 258 ods. 1 písm. d/, písm. e/, písm. f/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 259 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol, pokiaľ ide o obžalovaného M. K. tak, že tomuto podľa § 234 ods. 3 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 12 a pol (dvanásť a pol) roka, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. zaradil do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny, pričom odvolanie krajského prokurátora ako nedôvodné podľa § 256 Tr. por. zamietol.

...

Ods. M. K. písomným podaním z 25. apríla 2005 požiadal predsedníčku senátu krajského súdu o doručenie rozsudku, ktorý prevzal 24. mája 2005.

Proti vyššie uvedenému rozsudku krajského súdu ods. M. K. podal 29. mája 2005 odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 22. júna 2005, sp. zn. 4 To 59/2005, podľa § 253 ods. 1 Tr. por. odvolanie ods. M. K. zamietol, keďže bolo podané oneskorene.

...

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadosti ods. M. K. o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2002, sp. zn. 4T 5/00, nevyhovel, keďže pre takéto procesný postup neboli splnené zákonné podmienky podľa § 61 ods. 1 Tr. por.

V posudzovanom prípade bolo oprávnenou osobou (obhajkyňou v tom čase obžalovaného M. K.) podané odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. marca 2002, sp. zn. 4 T 5/00, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade tohto opravného prostriedku preskúmal vyššie uvedený rozsudok vo všetkých jeho výrokoch týkajúcich sa v tom čase obžalovaného M. K., pričom zistil, že toto odvolanie je čiastočne dôvodné a vzhľadom k tomu rozhodol vo veci sám tak, že zrušil v príslušnej časti napadnutý rozsudok a uložil dotyčnému miernejší trest odňatia slobody vo výmere 12 a pol roka so zaradením na jeho výkon do III. nápravnovýchovej skupiny.

Iná vec je, že v ďalšom postupe Krajského súdu v Žiline týkajúcom sa výkonu tohto trestu odňatia slobody ako ak aj ďalších trestov odňatia slobody, ktoré mu boli predtým ako aj následne uložené (hlavne trest odňatia slobody uložený súdmi v Českej republike uznaný na území Slovenskej republiky) zrejme došlo k porušeniu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. a ďalších v neprospech ods. M. K.. V tomto prípade však ods. M. K. odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 3. augusta 2010, sp. zn. Ntc 11/2010, nepodal, preto prípadná náprava tohto stavu je možná len prostredníctvom dovolania ministra spravodlivosti, ktorý však tento mimoriadny opravný prostriedok môže podať iba na základe podnetu iného subjektu, ktorým sa vzhľadom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky myslí subjekt nie zhodný s osobou oprávnenou podať riadny opravný prostriedok.»

23. Ústavný súd už vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

24. Podľa konštantnej judikatúry úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne ľudskoprávnou medzinárodnou zmluvou. Posúdenie skutkovej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len

v prípade, ak by závery, ktoré všeobecný súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 17/01). Ústavný súd považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

25. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (II. ÚS 250/2011)

26. Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávislé a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (*mutatis mutandis* II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi (I. ÚS 211/2012).

27. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

28. V spise krajského súdu sp. zn. 4 T 5/2000, ktorý si ústavný súd zapožičal, sa nachádzajú dve podania sťažovateľa z 18. septembra 2011 týkajúce sa predmetu tohto konania, a to žiadosť o opätovné prejednanie veci a žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty.

Obe žiadosti sťažovateľ predložil krajskému súdu ku konaniu vedenému pod sp. zn. 4 T 5/2000.

V žiadosti sťažovateľa o opätovné prejednanie veci z 18. septembra 2011 sťažovateľ uviedol:

«Žiadosť o opätovné prejednanie veci.

Vážený súd, týmto žiadam o poskytnutie môjho práva požiadať o opätovné prejednanie mojej veci sp. zn. 4 T 5/00 rozhodnutej „in kontumation“ bez poskytnutia možnosti (poučenia) požiadať o opätovné prejednanie veci.»

Ako prílohu k tomuto podaniu sťažovateľ označil „*Žiadosť o navrátenie lehoty zo dňa 18.9.2011*“.

V žiadosti o navrátenie lehoty z 18. septembra 2011 založenej v spise krajského súdu sťažovateľ uvádza:

«Žiadosť o navrátenie lehoty (§ 64 ods. 1 Tr. por.)

Vážený súd, týmto žiadam o navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku (§ 362 Tr. por.) proti konečnému rozsudku „in kontumation“ zo dňa 26. 9. 2002 – 5 To 44/2002 NS SR». Sťažovateľ poukázal na judikatúru EŠLP, opísal chronológiu postupu v jeho veci od 26. septembra 2002 a v závere tohto podania uviedol: „Mám za to, že je nespravodlivé že mne je v mojom tr. konaní odopieraná možnosť podať opravný prostriedok – využiť právo požiadať o opätovné prejednanie veci. Iní toto právo dostali k využitiu – mne nie je poskytnuté, hoci toto právo mám zaručené Dohovorom.

Na základe vyššie uvedeného sa domáham, aby mi bola navrátená lehota na podanie opravného prostriedku - aby mi bola poskytnutá tak, ako bola poskytnutá všetkým po 1. 1. 2006 (okrem mňa). Mám zato, že mi musí byť poskytnuté právo prejednať vec znovu v mojej prítomnosti.“

29. V spisovom prehľade v spise krajského súdu sp. zn. 4 T 5/2000 sú pod č. 1. 1751 - 1762 tieto žiadosti označené výslovne ako „*Žiadosť o opätovné prejednanie veci*“. V predkladacej správe krajského súdu zo 4. októbra 2011, ktorou bola vec predložená najvyššiemu súdu, je uvedené, že krajský súd predložil žiadosť č. 1. 1751 - 1762 odsúdeného sťažovateľa o navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 T 5/2000 zo 4. marca 2002 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 44/2002 z 26. septembra 2002.

30. Najvyšší súd v napadnutom uznesení sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 posúdil uvedené podania sťažovateľa z 18. septembra 2011 ako žiadosť o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 T 5/2000 zo 4. marca 2002 a predmetným uznesením rozhodol tak, že navrátenie lehoty na podanie odvolania nepovolil.

31. Z uvedeného je zrejmé, sťažovateľ sa svojimi podaniami z 18. septembra 2011 domáhal iniciovania konania podľa § 362 Trestného poriadku (opätovné prejednanie veci) a žiadal o navrátenie lehoty na podanie tohto opravného prostriedku. V žiadosti o navrátenie lehoty výslovne uvádza, že žiada o navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku podľa § 362 Trestného poriadku a druhé podanie výslovne označil ako žiadosť o opätovné prejednanie veci a tomu zodpovedal aj obsah predmetného podania.

Najvyšší súd podania kvalifikoval ako žiadosť o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu.

32. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa s predmetným procesným úkonom sťažovateľa ako účastníka trestného konania nevysporiadal ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom. V danom prípade išlo o zásadný rozdiel medzi skutočným

obsahom podania sťažovateľa a jeho právnym posúdením zo strany najvyššieho súdu z hľadiska aplikácie relevantnej zákonnej úpravy. V okolnostiach danej veci rozhodnutie všeobecného súdu, ktorým nerozhodol podľa procesných predpisov upravujúcich rozhodovanie o danom opravnom prostriedku (žiadosť o navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku podľa § 362 Trestného poriadku), ale podania účastníka konania posúdil ako uplatnenie iného než ním skutočne iniciovaného procesného úkonu (žiadosť o navrátenie lehoty na podanie odvolania), nemožno považovať za ústavne súladné. Pokiaľ ide o napadnutý výrok, ako aj spôsob a rozsah odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej sťažnosti, ústavný súd zistil, že došlo k takej aplikácii zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorá vyvoláva účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndt 15/2011 z 20. októbra 2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva uvedeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru

33. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol ústavnému súdu aj vyslovenie porušenia práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru.

34. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu z ustanovenia čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011).

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využil podaním ústavnej sťažnosti, a jeho právam bola poskytnutá ochrana zo strany ústavného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením ustanovenia čl. 13 dohovoru, ktorý upravuje právo na účinný prostriedok nápravy, a napadnutým uznesením

najvyššieho súdu, preto návrhu v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku). Vyslovenie porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom napĺňa účel, ktorý sťažovateľ sledoval podaním sťažnosti ústavnému súdu.

III.

35. Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie a svojim rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené základné práva, tak zruší takéto rozhodnutie (čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vec môže vrátiť na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľa bolo potrebné nielen označené uznesenie najvyššieho súdu zrušiť, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie. V ďalšom postupe bude najvyšší súd v súlade s § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (bod 2 výroku).

36. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľa ústavným súdom ustanoveným advokátom. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania priznal úspešnému sťažovateľovi úhradu trov konania vo výške 492,26 € za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane porady so sťažovateľom v R. 21. novembra 2013, podanie z 27. novembra 2013, podanie z 12. marca 2013) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2013 predstavuje sumu 130,16 € a režijný paušál 7,81 €, odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2014 predstavuje sumu 134 € a režijný paušál 8,04 €. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil náhradu cestovného a náhradu za stratu času v súvislosti poradou so sťažovateľom v R. 21. novembra 2013 vo výške 74,28 €.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania v celkovej sume 492,26 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bodoch 3 a 4 výroku tohto nálezu.

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014